

ცოლ-ქმრობა

ნეტარ არიან ყოველნი, რომელთა ეშინის უფლისა, და რომელნი ვლენან გზათა მისთა. – ნაშრომი ნაყოფთა შენთა ჰსჯამო შენ, ნეტარ იყო და კეთილი გეყოს შენ. – ცოლი შენი, ვითარცა ვენახი მსხმო, კიდეთა სახლისა შენისათა. – შვილნი შენნი, ვითარცა ახალ-ნერგნი ზეთის-ხილისანი, გარემოს ტაბლისა შენისა. – აჰა ესერა ესრეთ იკურთხოს კაცი, რომელსა ეშინოდეს უფლისა.

ფსალმუნი 127. 1–5.

შედგენილი მღვდლის ნესტორ ყუბანეიშვილის-მიერ.
გამოცემა მორჩილის რაჟდენ ბარამიძისა.

ტფილისი

სტამბა. მ. შარაძის და ამხანაგობისა, ნიკ. 21.

1899

ცოლ-ქმრობა

ნეტარ არიან ყოველნი, რომელთა ეშინის უფლისა, და რომელნი ვლენან გზათა მისთა. – ნაშრომი ნაყოფთა შენთა ჰსჭამო შენ, ნეტარ იყო და კეთილი გეყოს შენ. – ცოლი შენი, ვითარცა ვენახი მსხმო, კიდეთა სახლისა შენისათა. – შეილნი შენნი, ვითარცა ახალ-ნერგნი ზეთის-ხილისანი, გარემოს ტაბლისა შენისა. – აჰა ესერა ესრეთ იკურთხოს კაცი, რომელსა ეშინოდეს უფლისა.

ფსალმუნი 127. 1–5.

შედგენილი მღვდლის ნესტორ ყუბანეიშვილის-მიერ.
გამოცემა მორჩილის რაუდენ ბარამიძისა.

ტფილისი

სტამბა. მ. შარაძის და ამხანაგობისა, ნიკ. 21.

1899

ცოლ-ქმრობა.

ცხოვრებაში შესანევენელად და კაცთა ნათესაობის განსაგრძობად კაცი და ქალი ირჩევს ერთი-მეორეს, აღუთქვამენ ერთმანეთს ერთგულებას, იწყებენ ერთად ცხოვრებას და იწოდებიან ცოლ-ქმრად. ქმარი და ცოლი ეწევა ერთ და იმავე უღელს – ოჯახობას, შვილების აღზრდას და სხვ., ამიტომაც ცოლ-ქმარი იწოდებიან კიდევ მეუღლეებად. ქრისტიანულის წესით, კაცმა და ქალმა, რომელთაც ერთი მეორე აღირჩიეს საუკუნო ამხანაგად და სურთ იყვნენ მეუღლეებად, ჯვარი უნდა დაიწერონ. ჯვარ დაუნერლობა სჯულის წინააღმდეგია. ცოლ-ქმრული კავშირის კურთხევა ღვთის ნებაა. პირველი ცოლ-ქმარი ადამ და ევა აკურთხა თვითონ ღმერთმან სამოთხეში: „და აკურთხა იგინი ღმერთმან მეტყველმან: აღორძინდით და განმრავლდით, და აღავსეთ ქვეყანა და ეუფლენით მას“... (შექმ. I, 28). შემდგომ ძველი აღთქმის მამათ-მთავარნი აკურთხევდნენ ცოლ-ქმრულ კავშირს; მაგალითად, როცა ისაკმა გაჰგზავნა ძე თვისი იაკობი ცოლის შესართავად. აკურთხა იგი და უთხრა: „ღმერთმან ჩემმან გაკურთხინენ შენ, და აღგალორძინენ შენ, და განგამრავლოს შენ“ (შექმ. 28, 3). ახალ-აღთქმაში თვით იესო ქრისტემ კანას გალილიას ქორწილზე დასწრებით აკურთხა ცოლ-ქმრული კავშირი.

ცოლ-ქმრობა დაანესა თვით ღმერთმან. როცა ღმერთმა შექმნა პირველი კაცი ადამ, „თქვა უფალმან ღმერთმან: არა კეთილ არს ყოფა კაცისა მარტო, უქმნეთ მას შემწე მსგავსისაებრი“ (შექმ. 2, 18), და შეუქმნა მას შემწე მისივე გვერდისაგან და მიუყვანა მას. ადამმა სთქვა: „ესე ძვალი ძვალთა ჩემთაგანი და ხორცი ხორცთა ჩემთაგანი, ამას ეწოდოს ცოლი, რამეთუ ქმრისა თვისისაგან გამოიყვანა ესე (ღმერთმან), ამისთვის დაუტევოს კაცმან მამა თვისი და დედა თვისი და შეეყოს (შეუერთდეს), ცოლსა თვისსა და იყვნენ ორნივე იგი ერთ-ხორც (შექმ. 2, 23–24; ეფეს. 5, 30–32), ვითარმედ, არღარა არიან ორ, არამედ ერთ-ხორც; რომელნი

ღმერთმან შეაუღლა, კაცი ნუ განაშორებ“ (მარკ. 10. 6; მათ. 19, 4–6).

რადგანაც ღვთის დადგენილია სჯულიერი ქორწინება, ანუ სჯულიერი ცოლ-ქმრობა, ამიტომ ყოველ ქრისტიანეს, ვისაც სურს, შეუძლიან იქორწინოს. ამაზედ მოციქული პავლე სწერს: „კაცად-კაცსა (თითოეულ კაცს) თვისი ცოლი ესვინ (ყვანდეს) და თვითეულისა ქალსა თვისი ქმარი ესვინ... თუ იქორწინოს, ქორწილი არა სცოდა“ (I კორ. 7, 2, 28). იგივე მოციქული სწერს: „პატიოსან არს ქორწილი ყოვლითავე და სანოლი შეუგინებელ“ (ებ. 13, 4); მაგრამ ყოველ ქრისტიანეთათვის სავალდებულო კი არ არის ცოლ-ქმრობა: უკეთუ კაცს შეუძლიან უცოლოდ, ანუ ქალს უქმროდ წმიდად თავის დაცვა, შეუძლია სრულიად არ იქორწინოს, არ მოეკიდოს ცოლ-ქმრობას, ხოლო უკეთუ აქვს იგეთი მიზიდულება ცოლ-ქმრობისადმი, რომ უიმისოდ თავს წმიდად ვერ დაიცავს, უმჯობესია იქორწინოს. ამაზედ მოციქული პავლე სწერს: „ვეტყვი უქორწინებელთა მათ და ქვრივთა, კეთილ არს მათდა, უკეთუ ეგნენ (იყვნენ) ესრეთ, ვითარცა მე (ე. ი. ქალწულად, უქორწინებლად); ხოლო უკეთუ ვერ დაითმენენ, იქორწინენ, რამეთუ უმჯობეს არს ქორწინება, ვიდრე განხურვება“ (I კორინ. 7, 8; 1 ტიმოთ. 5, 14).

ქალწულად ცხოვრების გატარება მძიმე საქმეა და ყველას არ შეუძლიან ამ სიმძიმის სამარის კარამდის მიტანა. ამის შესახებ თვით უფალი ჩვენი იესო ქრისტე ბრძანებს: „არა ყოველთა დაითიონ სიტყვა ესე, არამედ რომელთა მიცემულ არს“ (მათ. 19, 11), ესე იგი ყველას არ შეუძლიან ამ სიძნელის ატანა; შეუძლიან მხოლოდ იმას, რომელსაც ღვთისაგან აქვს მიცემული ასეთი ნიჭი. ასეთი მტკიცე ხასიათის კაცი ან ქალი მოღვაწეობს მხოლოდ ღვთის სასუფეველისათვის (მათ. 19, 12).

ცოლ-ქმართა მოვალეობა.

ქმარს უნდა ჰყავდეს ერთი ცოლი და ცოლს

ერთი ქმარი. ეს ცხადად სჩანს იქიდან, რომ ღმერთმა ადამს ერთი ცოლი შეუქმნა (შექ. 2, 24). მოციქული პავლე სწერს, რომ კაცს თვისი ცოლი უნდა ჰყავდეს და ცოლს თვისი ქმარი (I კორ. 7, 2), ცოლ-ქმარნი ვერ განიყრებიან სიკვდილამდის, თუ რომელიმე მათგანმა არ შეაგინა ცოლ-ქმრული კავშირი ე. ი. არ ისიძვა. „მე გეტყვი თქვენ, ბრძანებს უფალი ჩვენი იესო ქრისტე, რამეთუ ყოველმან, რომელმან განუტევეს ცოლი თვისი თვინიერ სიტყვისა სიძვისა, მან იმრუშა იგი: და რომელმან განტევებული შეირთოს, მანცა იმრუშა“ (მათ. 5 32; მარკ. 10, 11–12; ლუკ. 16, 18).

ქმარი ვალდებულია უყვარდეს თვისი ცოლი, პატივს სცემდეს მას, სცხოვრობდეს მასთან და ისე ზრუნავდეს იმისთვის, როგორც თავისთვის. ამის შესახებ მოციქული პავლე სწერს: „ქმართა გიყვარდენ ცოლნი თვისნი, ვითარცა ქრისტემან შეიყვარა ეკლესია... ესრეთ ჯერ არს ქმართა ცოლთა თვისთა სიყვარული, ვითარცა ხორცთა თვისთა; რამეთუ რომელსა უყვარს ცოლი თვისი, თავი თვისი უყვარს... თქვენცა კაცად-კაცადმა თვისი ცოლი ეგრეთ შეიყვარეთ, ვითარცა თავი თვისი“ (ეფეს. 5, 25, 28, 33). იგივე მოციქული პავლე სწერს: „ქმართა გიყვარდეთ ცოლნი თვისნი და ნუ განმწარდებით მათდა მიმართ“ (კოლ. 3, 19). მოციქული პეტრე სწერს: „ქმარნი, ეგრეთვე... ვითარცა უძღურესსა ჭურჭელსა, დედათა მისცემდით პატივსა“ (I პეტრ. 3, 7). სოლომონ ბრძენი სწერს: „ცოლი შენი რათა წინა-გიძლოდეს შენ და რათა იყოს შენთანა ყოველსა უამსა შინა“ (იგავ. 5, 19). წინასწარმეტყველი მალაქია სწერს: „ცოლსა სიჭაბუკისა შენისასა ნუ დაუტოვებ.“ (2, 15). მოციქული პავლე სწერს: „ქმარი ცოლსა ნუ დაუტევებნ“ (I კორ. 7, 11).

გაჭირვების დროს ქმარი უნდა ანუგეშებდეს ცოლსა თვისსა, როგორც სამოელის მამა ელვანა ანუგეშებდა თავის ცოლს ანნას, უშვილობისაგან შეწუხებულს: „რქვა მას ელვანა ქმარმან მისმან: ანნა, რაი არს შენდა, რამეთუ სტირ, არა რაღსა სჭამ და რაღსათვის იცემ მკერდსა შენსა, არა ვარა მე უმჯობეს შენდა უფროს ათთა ძეთა?“ (1 მეფ. 1, 8). ეგრეთვე ცოლიც ვალდებულია რომ უყვარდეს

ქმარი თვისი და პატივს უნდა სცემდეს მას. ამაზედ მოციქული პავლე გვასწავლის: დედანი „ქმართ მოყვარე ყოფად“ (ტიტ. 2, 4), იგივე მოციქული სწერს: „ცოლსა ქმარი იგი თანანადებსა პატივსა მისცემდნენ, ეგრეცა ცოლი ქმარსა“ (I კორ. 7, 3).

აგრეთვე ცოლი უნდა იყოს თავის ქმრის მორჩილი, ამიტომ რომ ქმარი თავის ცოლის უფალია; როცა ღმერთმან დასწყევლა ევა, ასე უბრძანა: „ქმარი გეუფლებოდის შენ“ (შექ. 3, 16). მოციქული პავლე სწერს: „თავ დედა-კაცისა არს ქმარი“ (I კორ. 11, 3). იგივე მოციქული სწერს: „ვითარცა ეკვლესია დამორჩილებულ არს ქრისტესა, ეგრეცა ცოლი თავისთა ქმართა ყოვლითავე“ (ეფეს. 5, 24); იგივე მოციქული გვასწავლის: „დედა-კაცი მღუმრიად (ჩუმად, მყუდროდ) ისწავებდინ ყოვლითა დამორჩილებითა, მოძღვრებად დედათა არა უბრძანებ, არცა მთავრობად ქმრისა, არამედ რათა იყოს იგი მყუდროებით“ (I ტიმოთ. 2, 11–12). „დედანი თქვენი ეკვლესიასა შინა სდუმნედ“ (ჩუმად იყვნენ), რამეთუ არა ბრძანებულ არს მათდა სიტყვად, არამედ დამორჩილებად, ვითარცა სჯულიცა იტყვის“ (I კორ. 14, 34). „ცოლნი თვისთა ქმართა დაემორჩილენით, ვითარცა უფალსა... ცოლსა ეშინოდეს ქმრისა“ (ეფეს. 5, 22, 33; კოლას. 3, 18, ტიტ. 2, 5).

ეგრეთვე გვასწავლის მოციქული პეტრე (I პეტ. 3, 1). ცოლ-ქმარნი უნდა იყვნენ ერთი-მეორის ერთგულნი, სხვას არ უნდა გაუზიარონ ცოლ-ქმრული სიყვარული, არ უნდა იმრუშონ და არ უნდა ისიძვონ. საღმრთო წერილი მრუშებას და სიძვას ხშირად გვიკრძალავს: „არა იმრუშო“ (20, 14; ლევიტ. 18, 20). მოციქული პავლე სწერს: „ევლტოდეთ (გაექცეოდეთ) სიძვასა: ყოველი ცოდვა, რომელი ქმნეს კაცმან, გარეშე ხორცთა არს, ხოლო რომელი ისიძვიდეს, თვისთა მიმართ ხორცთა სცოდავს“ (I კორ. 6, 18). თვით იესო ქრისტე ბრძანებს: „გესმა, რამეთუ ითქვა: არა იმრუშო“ (მათ. 5, 27, 19, 8; ლუკ. 18, 20; რომაელ. 13, 9; იაკობ. 2, 11). მოციქული პავლე სწერს: „ცოლი თვისთა ხორცთა ზედა არა უფალ არს, არამედ ქმარი; ეგრეთცა და ქმარიცა თვისთა ხორცთა ზედა არა უფალ არს, არამედ ცოლი“ (I კორ. 7,

4). იგივე მოციქული პავლე სწერს: „ქმრის ცოლი დედა-კაცი სიკვდილადმდე ქმრისა შეკრულ არს სჯულითა, ხოლო უკეთუ მოკვდეს ქმარი იგი, განთავისუფლებულ არს იგი სჯულისა მისგან ქმრისა. ან უკვე ცხოვრებასა ქმრისასა მემრუშედ ეწოდოს შეთუეყოს ქმარსა სხვასა, ხოლო უკეთუ მოკვდეს ქმარი მისი, თავისუფალ არს იგი სჯულისა მისგან, რათა არა იყოს იგი მემრუშე, შეთუეყოს ქმარსა სხვასა“, ესე იგი თუ მეორე ქმარს გაჰყვეს. (რომაელ. 7, 2-3; I კორ. 7, 39) ცოლ ქმარნი ვალდებულნი არიან ერიდონ თვალთ-ბოროტებას და ცუდ გულის-თქმასაც. ამის შესახებ იესო ქრისტე ბრძანებს: „რომელი ხედვიდეს დედა-კაცსა გულის თქმად მას, მუნვე იმრუშა გულსა შინა თვისსა“ (მათ. 5, 28). მოციქული პეტრე ცრუ წინასწარმეტყველთა და მოძღვართა შესახებ სწერს: „თვალნი ასხენ საგსენი მრუშებითა და დაუცხრომელითა ცოდვითა და აცდუნებენ სულთა დაუმტკიცებელთა“ (2 პეტრ. 2, 14). ცუდ გულის თქმას უნდა ერიდოს ყოველი კაცი და ეგრეთვე ცოლ-ქმარნიც, ამიტომ რომ, როგორც მრუშება, ეგრეთვე ყოველი ცოდვა პირველად გულისაგან წარმოსდგება; ამის გამო ყოველი კაცი უნდა ეცადოს, რომ ბოროტებაში არ შეიპყრას და გული წმიდა იქონიოს. როცა დავით მეფე ამისთანა ცოდვაში ჩავარდა, შემდეგი სასინანულო ფსალმუნი წარმოსთქვა: „გული წმიდა დაბადე ჩემთანა ღმერთო“ (ფსალ. 50,10). სოლომონ ბრძენი გვასწავლის: „შვილო, რათა არა გძლევდეს შენ გულის თქმა“ (იგავ. 6, 25). თვით უფალი ჩვენი იესო ქრისტე ბრძანებს: „გულისაგან გამოვლენ გულის სიტყვანი ბოროტნი, კაცის-კვლანი, მრუშებანი, სიძვანი, ჰარვანი, ცილის-წამებანი, გმობანი“ (მათ. 15, 19; მარკ. 7, 21). სოლომონ ბრძენიც გვარიგებს, თუ როგორ უნდა ერიდოს კაცი ბოროტ-მეძავ დედა-კაცს და მასთან ყოფნას: „შვილო, რათა არა გძლევდეს შენ გულის თქმა სიკეთისა, ნუცა მოინადირები თვალთა შენითა, ნუცა რათა თანა წარიტაცები წამითა მისითა, რამეთუ სასყიდელი მეძვისა, რა ოდენ ერთისა პურისა, ხოლო დედა-კაცმან კაცთა პათიოსანთა სულნი მოინადირნის, გამოიკრის, თუ ვინ ცეცხლი წიალთა ში-

ნა, ხოლო სამოსელი თვისი არა დაინვას თუ? ანუ ვინ ვალს ნაკვერცხალთა ზედა ცეცხლისათა, ხოლო ფერხნი არა მოიწვნას თუ? ეგრეთ რომელი შევიდეს დედა-კაცისა მიმართ ქმრის ცოლისა არა უტანჯველ იყოს, არცა ყოველი, რომელი შეეხოს მას“ (იგავ. 6, 25 – 29). მეორე ადგილს სოლომონ ბრძენი აღწერს მეძავ და ბოროტ დედა-კაცის ურცხვ მოქმედებას და გვეუბნება: შვილო, დაიმარხენ სიტყვანი ჩემნი და დაიკვენ მცნებანი ჩემნი და სცხოვნდე... მეცნიერება მცნობელ ყავ შენდა, რათა დავიკვას შენ დედაკაცისაგან უცხოთა და ბოროთისა“, შემდგომ აღწერს ბოროტ დედა-კაცის მოქმედებას. (იგავ. 7, 1–23).

სასჯელი სიძვა-მრუშებისათვის, ანუ ცოლ-ქმრული კავშირის დარღვევისათვის.

ვინც ცოლ-ქმრულ კავშირს არღვევს, ის მძიმე ცოდვაში ვარდება. ის ჰასუხის მგებელია თავის სულის, ხორცის და სინიდისის წინაშე, თავის მეუღლის, საზოგადოების და ღვთის წინაშე, ამიტომ რომ ის ბოროტ საქმით ავნებს თავის ხორცსა და სულს, მით ღალატობს თავისს მეუღლეს, ვნებას აძლევს საზოგადოებას და არღვევს ღვთის მცნებას. მოსეს სჯულით მემრუშენი და მეძავნი სიკვდილით ისჯებოდნენ (იან. 8, 4–5), „კაცმან უკეთუ ვინმე იმრუშოს ქმრის ცოლისათანა, ანუ მრუშება ჰყოს ცოლისა, ანუ ვინ სიძვა ჰყოს ცოლსა მოყვისისა თვისისასა სიკვდილით მოკვედინ. ორნივე შემცოდე არიან“... (ლევით. 20, 10. მეორ. სჯულ. 22, 22). „ყოველნი მრუშებელნი, ვითარცა თორნე მგზებარე, განლევად სიციხისა აღისა მიერ“ (მოსეს. წინასწ. 7, 4). იაკობ მოციქული სწერს: „მეძავნო და მემრუშენო! არა უწყითა, რამეთუ სიყვარული სოფლისა ამის მტერობა არს ღმრთისა? ან უკვე რომელსა უნდეს მეგობარ ყოფად ამის სოფლისა, მტერად ღმერთსა აღუდგების“ (იაკობ. 4, 4).

მემრუშენი და მეძავნი მართო ხორციელად როდი დაისჯებიან, არამედ სულიერადაც: ისინი წარინყმედენ სულსა თვისსა, მოაკლდებიან სასუფეველსა და იქმნებიან შთავადებულნი ტბასა მას ცეცხლისასა.

სოლომონ ბრძენი სწერს: „მემრუშემან ნაკლულე-
ვანებისა წილ გონებისათა წარწყმედა სულისა თვი-
სისა მოატყვას“ (შეამთხვიოს) (იგავ. 6, 32). მო-
ციქული პავლე სწერს: „მეძავნი და მემრუშენი საჯ-
ნეს ღმერთმან“ (ებრ. 13, 4); იგივე მოციქული
სწერს: „არცა მეძავთა, არცა მემრუშეთა სასუფევე-
ლი ღმრთისა ვერ დაიმკვიდრონ“ (კორ. 6, 9–1).
იგივე მოციქული პავლე სწერს გალატელთა: „ცხად
არიან საქმენი ხორცთანი, რომელ არიან: სიძვანი,
მრუშებანი, არა წმინდებანი, ბილწებანი... ესე ვითა-
რისა მომქმედთა სასუფეველი ღმრთისა ვერ დაიმ-
კვიდრონ“ (5, 19–21; ეფეს. 5, 5). იოანე ღვთის-
მეტყველი სწერს: „ურწმუნოთა, და ცოდვილ-
თა, და საძაგელოთა, და კაცის მკვლელთა, და მე-
ძავთა... ნაწილი მათი იყოს ტბასა მას ცეცხლი-
თა და წუნუბითა აღნთებულსა, რომელ არს სი-
კვდილი იგი მეორე“ (გამოცხ. 21, 8). ვინც
კეთილი ადამიანია, ის ყოველთვის ერიდება ამ
ცოდვას, მაგრამ ცოდვილნი და ბოროტნი-კი მი-
სდევნ მას: ამაზედ დავით წინასწარმეტყველი
სწერს: „ცოდვილსა მას რქვა ღმერთმან... მეძავსა-
თანა დავსდგი ნაწილი შენი“ (ფსალ. 49, 16–18).
წინასწარმეტყველი იერემია სწერს ბოროტთა და
ცოდვილთა შესახებ: „იმრუშებდეს და სახლებსა ში-
ნა მეძავთასა ისადგურეს (იერ. 5, 7). მეორე აღ-
გილს იგივე წინასწარმეტყველი ამბობს: „რომ ვინმემ
მომცეს მე უდაბნოში უკანასკნელი სადგური, დაუ-
ტეო ერი ჩემი და წავიდე მისგან, რამეთუ ყოველ-
ნი იმრუშებენ“ (იერ. 9, 2).

ეგეთი მძიმე და დამლუპველი ცოდვაა მრუშე-
ბა, ამიტომ ყოველი კაცი უნდა ერიდოს მას. ჩვენ
გვაქვს საშუალება ღვთისაგან მოცემული, რომელიც
დაგვიფარავს ამ ცოდვისაგან. ეს საშუალება არის
სიბრძნე ღვთისა და მცნებანი მისნი, გამოხატულნი
საღმრთო წერილში. ამის შესახებ სოლომონ ბრძე-
ნი სწერს: „სანთელ არს მცნება სჯულისა, და ნა-
თელ და გზა ცხოვრებისა, და მხილება და სწავლე-
ლება, რომელმან დაგიცვას შენ დედა-კაცისაგან
ქმრის ცოლისა და დასმენ-ისაგან ენისა უცხოთა“ (იგავ.
6, 23–24). იგივე სოლომონ ბრძენი გვაძლევს ამის
შესახებ მშვენიერ დარიგებას: „ნუ მიხედავ დედა-კა-

ცსა ბოროტსა, რამეთუ თაფლი გარდამოსწვეთიან ბაგეთაგან დედაკაცისა მეძავისა, რომელმან წუთ ერთ დაატკბოს სასა შენი. ხოლო უკანასკნელ უმწარეს ნალვლისა ჰპოო და უმკვეთლეს უფროს მახვილისა ლესულისა ორპირისა... შორს ყავ მისგან გზანი შენნი და ნუ მიეახლები კართა მიმართ სახლისა მისისათა... რათა არა განძღნენ სხვანი შენისა ძალისად და ნაშრომი შენი შევიდეს სახლსა შინა სხვათასა და ინანდე უკანასკნელსა ზედა... და სთქვა: ვითარ მოვიძულენ სწავლულება და არა ვისმინე ხმა მსწავლეელისა ჩემისა და მოძღვარსა ჩემსა არა მიუპყარ ყური ჩემი“ (იგავ. 5, 3, 4, 8, 13).

იგივე სოლომონ ბრძენი გვასწავლის: „შვილო, ნუ მისცემ დედა-კაცთა სიმდიდრესა შენსა და შენსა გონებასა და ცხოვრებასა უკანასკნელსა შინა განზრახვასა“ (იგავ. 31, 3). მოციქული პავლე სწერს: „სიძვა და ყოველი არა წმინდება, გინა ანგარება (ვერცხლის მოყვარეობა) ნულაცა სახელედებიან თქვენ შორის, ვითარცა შენის წმიდათა“ (ეფეს. 5, 3).

იგივე მოციქული სწერს: „მოაკვდინენით უკვე ასონი თქვენნი ქვეყანასა ზედა: სიძვა, არა წმინდება, ვნება, გულისთქმა ბოროტი და ანგარება, რომელ არს კერპთ მსახურება“ (კოლას. 3, 5). იგივე მოციქული პავლე სწერს: „ესე არს ნება ღვთისა... განშორებად თქვენდა სიძვისაგან“... (I თესალ. 4, 4-5).

ცოლი კეთილი.

ბედნიერია ცხოვრებაში ის კაცი, რომელსაც შეხვდება ცოლად დედაკაცი კეთილი და მადლიანი. ის ღვთისაგან დაჯილდოებულია, ამიტომ რომ კეთილი ცოლი არის მადლი ღმრთისა, ნიჭი უფლისა; კეთილი ცოლი არის თავის ქმრისთვის გვირგვინი კურთხევისა; იგი ახარებს ქმარსა თავისსა. კეთილ დედა-კაცის ქმარს გული თამამი აქვს, ყოველ კეთილს საქმეს გაბედვით მოჰკიდებს ხელს, იცის, რომ მას ჰყავს შემწე კეთილი და ძვირფასი, რომელიც უღელს გაუწევს მას ყოველ კეთილ საქმეში, გაამხნევეს და იმედს მისცემს გაჭირვების დროს; კეთილი დედა-კაცი აიტანს გასაჭირს და შეიშნობს ბედ-

ნიერებას; ის არ გაამჰარტავნდება, თუ მდიდარი და შეძლებულია. კეთილი დედა-კაცი ტყუილ-უბრალოდ დროს არ დაჰკარგავს, არამედ ოჯახს უფლის, ხელ-საქმობს და გამრჯელია. კეთილი ცოლი ხელ-გაშლილია, სიძუნწე ეჭავრება, გულ-უხვია და თავის სიმდიდრისაგან განუზიარებს გაჭირვებულს და ხელ-მოკლე ადამიანს რამდენიმე ნაწილს. სოლომონ ბრძენი სწერს: „რომელმან ჰჰოოს ცოლი კეთილი, უპოვნის მადლი, ხოლო მიუღებებს სინყნარე უფლისა მიერ“ (იგავ. 18, 22). იგივე ბრძენი სწერს: „დედა-კაცი მხნე გვირგვინია ქმრისა“ (იგავ. 12, 4). „დედა-კაცი მხნე ვინ ჰჰოოს, უძვირეს არს ქვისა მრავალ სასყიდლისა, კადნიერ არს (თამამი არს) მის ზედა გული ქმრისა მისისა, რამეთუ იქმს ქმრისა თვისისა კეთილსა ყოველსა შინა ცხოვრებასა“ (იგავ. 31, 10–22). სოლომონ ბრძენივე სწერს: „დედა-თა ბრძენთა აღაშენნეს სახლი, ხოლო უგნურმან აღმოთხარა ხელითა თვისითა“ (იგავ. 14, 1). წიგნი ისო ზირაქისა მოგვითხრობს: „მადლი დედა-კაცისა ახარებს ქმარსა მისსა და ძვალთა მისთა განაპოხებს ხელოვნება მისი; ნიჭი უფლისა დედა-კაცი მდუმარე... მადლი მადლისა ზედა დედა-კაცი მორცხვედი“ (26, 16–18). „ნეტარ არს, რომელი ცხოვრებს ცოლისათანა მეცნიერისა“ (ზირაქ. 25, 11). „დედა-კაცისა კეთილისა სანატრელ არს ქმარი და რიცხვი დღეთა მისთა მრჩობელ კეც (ორკეც). დედა-კაცი კეთილი ახარებს ქმარსა თვისსა და წელთა მისნა აღაფსებს მშვიდობითა. დედა-კაცი კეთილი ნაწილი კეთილისა, წილსა შინა მოშიშსა უფლისასა მიეცეს“ (ზირ. 26, 1–3).

საღმრთო წერილი გვასწავლის, რომ კეთილი დედა-კაცი თავისს ქმარს მოუპოვებს დიდებას და იგი ჰპატივისა და ქების ღირსია. ამის შესახებ სოლომონ ბრძენი სწერს: „დიდებული იქმნების ბჭეთა შინა (შესაკრებელ ადგილზე – საზოგადოებაში) ქმარი მისი“ – კეთილი დედაკაცისა. (იგავ. 31, 23). „დედა-კაცი მადლიანი აღუდგინებს დიდებასა ქმარსა“ (იგავ. 11, 16). „ქმარმანცა მისმან აქო იგი (კეთილი დედა-კაცი)... დედა-კაცი გონიერი კურთხეულ არს, ხოლო მოშიშნი უფლისანი ამას რათა აქებდნენ. მიეცით მას ნაყოფთაგან ბაგეთა მისთასა,

რათა იქებოდეს ბჭეთა ზედა ქმარი მისი“ (იგავ. 31, 30–32).

კეთილ დედა-კაცს, გამრჯელს, თავის ოჯახისათვის მზრუნველს, ანუ მეოჯახეს, სიმდიდრის შემძენს და გლახაკთა მონყალეს სოლომონ ბრძენი აღწერს შემდგომი სახით: დედა-კაცმან კეთილმან „მოიგო მატყლი და სელი, ქმნა კეთილ სახმარი ხელითა თვისითა. იქმნა, ვითარცა ნავი მოვაჭრე, მოქმედი, შორით შეიკრიბოს თავისა თვისისა სიმდიდრე, და აღდგის ღამითგან და მისცის საზრდელი სახლეულთა და საქმე მხეველთა. მხილველმან აგარაკი (საყანე ანუ სავენახე ადგილი) მოიყიდა, ხოლო ნაყოფთაგან სელთა თვისთასა დაამტკიცნა მკლავნი თვისნი საქმესა ზედა; და იხილა გემო, რამეთუ კეთილ არს საქმედ, და არა დაშრტეს სანთელი მისი ღამე ყოველ. მწყრთა თვისი განმარტა სასარგებლოსა ზედა, ხოლო ხელსა თვისსა განამტკიცებს ტარსა ზედა სთვად. და ხელნი თვისნი განუხვნა გლახაკსა, ხოლო ნაყოფნი მიუჰყრა დავრდომილსა. არა ზრუნავს მყოფთათვის სახლსა შინა ქმარი მისი, ოდეს სადა ყოვნოს (სადმე დაიგვიანოს), რამეთუ ყოველნი მისთანანი შემოსილ არიან, მრჩობლი სამოსელი უქმნა ქმარსა თვისსა, ხოლო ბისონისაგან და პორფირისა (სამეფო ტანისამოსია) თავისა თვისისა სამოსელი“ (იგავ. 31, 13–22).

საღმრთო წერილი გვასწავლის, რომ კეთილი ცოლი მოსათუერებელია, პატივსაცემია; ამაზედ სოლომონ ბრძენი სწერს: „რომელი განდევნის ცოლსა კეთილსა, განდევნის კეთილთა“ (იგავ. 18, 23). ისო ზირაქი სწერს: „ნუ განიშორებ დედა-კაცსა ბრძენსა და კეთილსა, რამეთუ მადლი მისი უფროს ოქროისა... არს თუ შენლა ცოლი სულისაებრ ნუ განაძებ მას“ (ზირაქ. 7, 21, 28).

ცოლი ბოროტი.

საბრალოა და საცოდავი ის კაცი, რომელსაც შეხვდება ცოლად დედა-კაცი ბოროტი. ის ბედისაგან მეტად დასჯილია, ცხოვრებაში მეტად შეწუხებულია, ოჯახში მუდამ აღშფოთებული, აღელვებული და მოუსვენარია, გული მუდამ უწუხს, რადგა-

ნაც ბოროტი ცოლის ენით მას გული დაკოდილი აქვს, ხშირად ერიდება ცოლთან ლაპარაკს, რჩევას და ყოველივე ოჯახის შესახებ საერთო საქმეს, რადგანაც ის თავის ცოლისაგან კეთილს არას გამოეცხადება. ბედნიერებად მიაჩნია ოჯახიდან სადმე წასვლა, რომ ცოტა ხანს მაინც არ ხედავდეს თავის ცოლის საქციელს. ბოროტი ცოლის ქმარი ტოლამხანაგში და საზოგადოებაშიაც დარცხვენელია და გაცუდებული. ერთი სიტყვით, ბოროტი დედა-კაცის ქმარი ამ ქვეყნიერად ჯოჯოხეთშია. სოლომონ ბრძენი სწერს: „ვითარცა მღილი ძელსა, ეგრეთ წარწყმედს ქმარსა დედა-კაცი ბოროტის მოქმედი“ (იგავ. 12, 4). იგივე სოლომონი სწერს: „უმჯობეს არს ცხოვრება ქვეყანასა შინა უდაბნოსა, ვიდრე-ღა ცხოვრება დედა-კაცისათანა მოლალისა (კაპასი), და ენოვანისა, და მრისხანის“ (იგავ. 21, 19). „უმჯობეს არს ყურესა შინა სართულისასა, ვიდრე-ღა სახლსა შინა საერთოსა დედა-კაცისათანა მაგინებელისა“ (იგავ. 25, 26). იგივე ბრძენი სწერს: „წვეთნი განსდევნის კაცსა დღესა შინა ზამთრით სახლისაგან მისისა, ეგრეთ დედა-კაციცა მწყევარი თვისისაგან სახლისა“ (იგავ. 27, 15). კიდევ სწერს: „სამთა მიერ შეიძვრის ქვეყანა, ხოლო მეოთხისა ვერ ძალუძს ტვირთვად: უკეთუ მონა გამეფდეს, და უგნური აღივსოს საჭმლითა, და მხეველმან უკეთუ განსდევნოს დედოფალი თვისი, და დედა-კაცი საძაგელი უკეთუ მიხედეს კაცსა კეთილსა“ (იგავ. 30 21–23). ის, თუ რამდენად მძიმე და გასაჭირია ბოროტ დედა-კაცთან ცხოვრება, რამდენად აღემატების ყოველ ბოროტებას დედა კაცის სიბოროტე, როგორ დააღონებს და გულს უწყლავს ქმარს ბოროტი დედა-კაცი, ამას გამოგვიხატავს ჩვენ წიგნი ისო ზირაქისა: „უმჯობეს არს ცხოვრება ლომთათანა და ვეშაპთა, ვიდრე ცხოვრება დედა-კაცისა ბოროტისათანა. სიბოროტე დედა-კაცსა შესცვლის სახესა მისსა... მცირე არს ყოველი სიბოროტე, წინააღმდეგ სიბოროტესა დედა-კაცისასა... ვითარცა აღსლვა ქვიშასა ზედა ფერხითა მოხუცებულისათა, ეგრეთ დედა-კაცი ენოვანი ქმრისა მდუმარისა. ნუ შეუვრდები შევენებასა ზედა დედა-კაცისასა და დედა-კაცისასა გულის თქმათა შინა ნუ გსურის. რისხვა და ურცხვინობა

და კდემა დიდი დედა-კაცისა, უკეთუ ხელმწიფებს ქმარსა თვისსა. გული მდაბალი და პირი მჭმუნვარე და წყლულემა გულისა დედა-კაცი ბოროტი... დედა-კაცისაგან დასაბამი ცოდვისა და მით მოვკვდებით ყოველნი. ნუ მისცემ წყალსა განსავალსა, ნუცა დედა-კაცსა ბოროტსა კადნიერებასა, თუ არა ვილოდეს ხელსა ქვეშე შენსა, მოიკვეთე იგი ხორცისაგან შენისა.“ (ზირაქ. 25, 18–29). ისო ზირაქი კიდევ სწერს, რომ ბოროტ დედა-კაცს უნდა დაუკეტო და დიუბეჭდო ყველაფერი და თუ რამე მისცე – ზომით და მრისხანედ და მოიღე ყოველი წერილითა. (ზირაქ. 42, 6).

მ. შარაძისა და ამხანაგობის სტამბის გამოცემული წიგნები:

ფილოსოფოსი სოკრათი, მესამე გამოც., ფასი	5 კ.
ცხოვრება ღირსისა მარიამ ეგვიპტელისა, მესამე გამოცემა, ფასი	5 „
ცხოვრება წმიდისა, მონყალისა და მართალის ფილარეტისა, მესამე გამოცემა, ფასი	5 „
ცხოვრება შვიდთა ყრმათა ეფესელთა, მესამე გამოცემა, ფასი	5 „
ცხოვრება წმ. დიდისა მონამისა პანტელეიმონისა, მესამე გამოცემა, ფასი	5 „
ცხოვრება წმ. ქალწულ-მონამისა თებრონესი, მ. შარაძის-მიერ ქართულიდამ გადმოღებული, მეორე გამოცემა, ფასი	5 „
ცხოვრება თეოდორე ჯვარ მტვირთველისა, მეორე გამოცემა, ფასი	5 „
სიბრძნე ბალავარისა, პირველი გამოცემა, ფასი	10 „

წყალ-წმინდის ძმობის გამოცემული წიგნები:

ღირსნი მამანი მეუდაბნოელნი ფასი	5 „
ანბანი მხატვრობით და ლოცვანი, მესამე გამოც. ფასი	5 „
ცხოვრება ქალწულ-მონამისა პარასკევასი, შარაძის-მიერ გადმოღებული, მეორე გამოცემა ფასი	5 „
ფაბიოლა, ანუ უწინდელი ქრისტიანები, ა. ნიკიტინის თარგმანი, მეორე გამოცემა ფასი	5 „
ცხოვრება ღირსისა სიმონ მესვეტისა, ა. ნიკიტინის თარგმანი მეორე გამოცემა ფასი	5 „

წმიდა იოანე მოწყალე, თ. სახოკიას თარგმანი, მეორე გამო-
ცემა ფასი 5 „

წმიდა დიდი მონაშე ეკატერინე, თ. სახოკიას თარგმანი
მეორე გამოცემა ფასი 5 „

ცხოვრება ქალწულ-მონაშეთა პისტისა, ელპიდისა, ალაბისა და
დედისა მათისა სოფისი, ფასი 5 „

ცხოვრება ღირსისა დედისა პელაგიასი ფასი 3 „

**მორჩილის რაჟდენ ბარამიძის გამოცემული
წიგნები:**

ცხოვრება წმიდისა ღირსისა დედისა, მოციქულთა სწორისა და
ქართველთა-განმანათლებელისა ნინოსი მეორე გამ. ფასი 5 „

ცხოვრება წმ. ქალწულ-მონაშისა მარინესი, მეორე გამოცემა
ფასი 5 „

ცხოვრება ღირსისა და ნეტარისა თეოდორა, ალექსანდრიელისა
მეორე გამოცემა ფასი 5 „

ცხოვრება წმ. დიდისა მონაშისა ევსტატისა, (პლაკიდესი)
მეორე გამოცემა ფასი 5 „

ცხოვრება ქალწულ-მონაშისა და მოციქულთა სწორისა თევ-
ლესი, ფასი 5 „

ცხოვრება ღირსისა ალექსი ღვთის კაცისა, მესამე გამოცემა
ფასი 5 „

ცხოვრება წმ. დიდისა მონაშისა იაკობ დაჭრილისა, მეორე
გამოცემა ფასი 5 „

ცოლ-ქმრობა, შედგენილი მღ. ნესტორ ყუბანეიშვილის მიერ,
ფასი 5 „

ყველა ეს წიგნები, დაკლებულის ფასით, ისყიდება მ.
შარაძისა და ამხანაგობის სტამბაში, ნიკოლოზის ქუჩაზე
№ 21, ქ. ტფილისს.